

CARE

Centre for Adult Social Care Research
Canolfan Ymchwil Gofal Cymdeithasol i Oedolion

Ymchwil Iechyd
a Gofal Cymru
Health and Care
Research Wales

Arweir gan
Lywodraeth Cymru
Funded by
Welsh Government

2023 - 2024 Adroddiad blynyddol

Ymchwil Iechyd
a Gofal **Cymru**
Health and Care
Research **Wales**

Ariennir gan
Lywodraeth Cymru
Funded by
Welsh Government

Centre for Adult Social Care Research
Canolfan Ymchwil Gofal Cymdeithasol i Oedolion

 careresearchwales.org

 CARE@cardiff.ac.uk

 [linkedin.com/company/care-centre-for-adult-social-care-research](https://www.linkedin.com/company/care-centre-for-adult-social-care-research)

 [@CAREResearch_W](https://twitter.com/CAREResearch_W)

Cynnwys

Trosolwg y Cyfarwyddwr

4

Pwy ydy pwy yn CARE

6

Crynodeb o'r flwyddyn

9

Ymchwil

10

Ymgyfraniad y Cyhoedd

17

Casgliad

21

Trosolwg y Cyfarwyddwr

Yr Athro Paul Willis,
Cyfarwyddwr CARE

Croeso i'r Ganolfan Ymchwil Gofal Cymdeithasol i Oedolion (CARE)! Fel Cyfarwyddwr y Ganolfan Ymchwil Gofal Cymdeithasol i Oedolion a benodwyd yn ddiweddar, mae'n bleser gennyf gyflwyno ein Hadroddiad Rhanddeiliaid cyntaf a'n canolfan ymchwil.

Ein cenhadaeth yw gwneud cyfraniad sylweddol at y sylfaen wybodaeth ym maes gofal cymdeithasol i oedolion, gan gynnwys creu tystiolaeth newydd sy'n llywio sut mae cymorth yn cael ei roi ym maes gofal cymdeithasol i oedolion drwy ymchwil amlddisgyblaethol, yng Nghymru a thu hwnt. Wrth wraidd ein cenhadaeth mae cyflawni gweithgarwch ymchwil a all wella'r ddarpariaeth gofal cymdeithasol, a chynhyrchu gwell canlyniadau i bobl ag anghenion gofal a chymorth yng Nghymru a thu hwnt.

Mae CARE yn gydweithrediad rhwng Ysgol Y Gwyddorau Cymdeithasol Prifysgol Caerdydd, Ysgol Busnes Caerdydd, a'r Ganolfan Treialon Ymchwil. Rydym yn cael ein hadnoddau gan gyllid seilwaith gan Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru. Bydd datblygiad CARE yn cael ei gefnogi gan y Ganolfan Ymchwil a Datblygu Gofal Cymdeithasol i Blant (CASCADE).

Mae hon wedi bod yn flwyddyn sylfaenol i ni wrth i ni dynnu ynghyd yr holl gynhwysion allweddol sydd eu hangen i lwyddo.

Un elfen hanfodol yw cael y bobl iawn i gymryd rhan. Rwy'n falch iawn o gyflwyno'r staff a

recriwtiwyd yn ddiweddar sydd bellach yn rhan o'n tîm craidd.

Yn ein tîm ymchwil mae arbenigedd disgyblaethol helaeth ac amrywiol, gyda chefnidiroedd ym meysydd iechyd meddwl a gofal cymdeithasol, cymorth ac ymyriadau camddefnyddio sylweddau, pobl hŷn, lleoliadau gofal iechyd a chynhwysiant cymdeithasol, dulliau creadigol ac ymagweddau realaidd at ymchwil, rhywioldeb a heneiddio, a dynion a gwrywododau. Mae gan ein staff cymorth proffesiynol sgiliau ac arbenigedd ym meysydd cyllid, gweinyddu, cyfathrebu a chynnwys y cyhoedd. Mae gan lawer o aelodau'r tîm brofiad o gefnogi pobl ag anghenion gofal a chymorth.

Elfen hanfodol arall yw cydweithio, sy'n ganolog i'n gwaith. Yn ystod y 12 mis diwethaf rydym wedi bod yn mynd allan a chwrdd â rhanddeiliaid allweddol, gan gynnwys pobl sy'n rheoli ac yn arwain elusennau, pobl sy'n gweithio ym mholisi'r llywodraeth ar flaenoriaethau gofal cymdeithasol, a chynrychiolwyr awdurdodau lleol sy'n ymwneud â darparu asesiadau a chymorth gofal cymdeithasol. Mae'r sgysiau hyn wedi bod yn hanfodol ar gyfer pennu'r meysydd blaenoriaeth ar gyfer ein hagenda ymchwil gynnar.

I'r perwyl hwn, rydym wedi sefydlu Grŵp Cynghori Strategol. Cadeirydd y Grŵp yw Andrew Pithouse, Athro Emeritws ym Mhrifysgol Caerdydd. Mae'r aelodau'n cynnwys pobl allweddol o Lywodraeth Cymru, cyfarwyddwyr gwasanaethau gofal cymdeithasol mewn awdurdodau lleol, ac academyddion sydd wedi arwain astudiaethau ymchwil gofal cymdeithasol ers amser maith mewn sefydliadau eraill. Mae hefyd yn cynnwys pobl sydd â phrofiad byw o dderbyn cymorth gofal cymdeithasol. Grŵp sy'n sylfaenol bwysig i'r hyn a wnawn, a sut rydym yn ei wneud fydd pobl â phrofiad byw a gofalwyr. Rydym wedi bod yn sefydlu partneriaethau

newydd gyda sefydliadau gofal cymdeithasol a gwasanaethau eiriolaeth.

Rwy'n falch iawn bod gennym Fwrdd Cynnwys y Cyhoedd, sy'n cynnwys unigolion ymroddgar sydd â phrofiad bywyd o dderbyn gofal a chymorth. Edrychwn ymlaen at weithio gyda'r grŵp hwn a chyd-ddylunio cynigion ymchwil, gweithgareddau ac allbynnau. Bydd cefnogi gwaith cynnwys y cyhoedd wrth wraidd strategaeth a gweithgarwch craidd CARE.

Trydedd elfen hanfodol yw cael yr adnoddau i wneud ymchwil o ansawdd uchel. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, rydyn ni wedi cyflwyno ceisiadau i ffrydiau ariannu hollbwysig dan arweiniad sefydliadau megis Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru, a'r Sefydliad Cenedlaethol ar gyfer Ymchwil Iechyd a Gofal.

Rydym yn ddiolchgar am gefnogaeth allanol Jill Manthorpe CBE, yr Athro Emerita o Waith Cymdeithasol yng Ngholeg y Brenin, Llundain, sydd wedi bod yn gyfaill beirniadol i ni yn ystod y cam cynnar hwn o ysgrifennu ceisiadau.

Mae hyn yn dod â fi i'r cynhwysyn allweddol olaf - arbenigedd amlddisgyblaethol. Mae hyn yn hanfodol er mwyn dod â safbwyntiau gwahanol, ond cyflenwol, at ei gilydd ar gyfer mynd i'r afael â phroblemau gofal cymdeithasol dybryd trwy ymchwil gydweithredol. Mae ein hymchwil wedi'i chlystyru o amgylch meysydd thematig allweddol: dementia a chyflyrau niwrolegol eraill; anabledau dysgu, niwroymwahanu ac anawsterau dysgu; lleoliadau tai a gofal hir dymor ar gyfer pobl hŷn; pontio i fod yn oedolion a gwasanaethau gofal cymdeithasol i oedolion; a rheoli'r gweithlu a darpariaeth gofal. Rydyn ni'n sefydlu ffrydiau thematig newydd ym meysydd technoleg, gofal a lles, gwasanaethau iechyd meddwl, a chymorth gofal cymdeithasol.

Er mai dyddiau cynnar yw hi o hyd, mae gennym ni'r holl gynhwysion hanfodol i ffynnu a sicrhau ymchwil newydd ym maes gofal cymdeithasol i oedolion, sy'n berthnasol i feysydd blaenoriaeth yng Nghymru a thu hwnt.

Yr Athro Paul Willis,
Athro Gofal Cymdeithasol i Oedolion
Prifysgol Caerdydd

Yr Athro
Jonathan
Scourfield
Cyfarwyddwr
Dros Dro
CARE Ebrill-
Tachwedd
2023

Mae'n wych i fod yn ysgrifennu ar gyfer adroddiad blynyddol CARE ers i'r ganolfan fod wedi'i staffio'n llawn. Rhoddais at ei gilydd y mynegiant o ddiddordeb i Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru pan oeddent yn ceisio sefydlu canolfan ymchwil gofal cymdeithasol i oedolion, yn seiliedig ar ddau brif ystyriaeth.

Yn gyntaf, roedd yr arbenigedd presennol ym Mhrifysgol Caerdydd, a oedd wedi'i wasgaru ar draws gwahanol rannau o'r brifysgol ac nad oedd wedi cael ei ddwyn ynghyd i mewn i fâs critigol o'r blaen. Roeddwn i'n meddwl y gallai canolfan, gyda gwell cysylltiadau sector a chyfranogiad y cyhoedd, feithrin mwy o gydweithio a chefnogi cynigion ymchwil mwy uchelgeisiol.

Yn ail, roeddwn i'n meddwl y gallem adeiladu ar brofiad y Ganolfan Ymchwil a Datblygu Gofal Cymdeithasol i Blant (CASCADE). Yn ystod y deng mlynedd ers ei sefydlu, mae CASCADE wedi tyfu i fod y ganolfan fwyaf o'i bath yn y DU, gyda chyrhaeddiad cynyddol ryngwladol ar gyfer ei waith. Yn ganolog i'r ganolfan fu cyfranogiad cryf gan bobl sydd â phrofiad byw o ofal cymdeithasol fel defnyddwyr gwasanaeth.

Un o nodweddion CASCADE fu plwraliaeth fethodolegol, gan gynnwys dulliau a ddefnyddir yn anaml mewn gofal cymdeithasol megis dadansoddi data gweinyddol cysylltiedig, a threialon rheoledig ar hap. Gyda'r amrywiaeth o ysgolion yng Nghaerdydd yn cymryd rhan yn CARE, a mewnbwn methodolegol gan y Ganolfan Treialon Ymchwil, gallwn anelu at fod yr un mor amrywiol o ran yr ystod o dystiolaeth a gynhrychwn.

Mae'n wych gweld y prosiectau CARE cyntaf yn cychwyn, cyflwyno ceisiadau ymchwil uchelgeisiol a gweithlu talentog yn cael eu recriwtio. Gwelaf hyn yn mynd o nerth i nerth dros y blynyddoedd nesaf.

Pwy ydy pwy yn CARE

Bydd CARE yn dwyn ynghyd arbenigedd amlddisgyblaethol o bob rhan o'r brifysgol, ac yn hybu cyfleoedd i gydweithio ag arbenigwyr mewn mannau eraill yn y DU. Bwriad hyn yw datblygu ymchwil o'r radd flaenaf ym maes gofal cymdeithasol oedolion, gyda chefnogaeth cyllid ymchwil sylweddol ar lefel y DU.

Tîm Craidd CARE

Paul Willis, Cyfarwyddwr

Mae Paul yn Athro Gofal Cymdeithasol i Oedolion, yn weithiwr cymdeithasol cofrestredig, ac yn Gyfarwyddwr cyntaf CARE. Mae ei gefndir ymchwil mewn gerontoleg gymdeithasol ac mae ei ymchwil yn canolbwyntio ar faterion cynhwysiant cymdeithasol a gofal yn ddiweddarach mewn bywyd, yn enwedig i bobl hŷn sy'n perthyn i grwpiau lleiafrifol sydd ag anghenion gofal a chymorth.

Meysydd diddordeb ac arbenigedd ymchwil: tai, heneiddio a chynhwysiant cymdeithasol; gofalwyr di-dâl ac ynysigrwydd cymdeithasol; unigrwydd, heneiddio a bywyd diweddarach; cysylltiadau cymdeithasol dynion hŷn; rhywioldeb, hunaniaeth rhywedd a heneiddio; heneiddio ymhlith pobl LHDTC+; gwaith cymdeithasol gyda phobl hŷn; arferion a gwasanaethau gofal cymdeithasol cynhwysol.

Jeremy Dixon, Dirprwy Gyfarwyddwr

Mae Jeremy yn Ddarllenydd ac yn Ddirprwy Gyfarwyddwr y Ganolfan Gofal Cymdeithasol i Oedolion. Mae ei ddiddordebau ymchwil yn cynnwys sut mae gweithwyr proffesiynol yn deall ac yn rheoli risg ac ansicrwydd; diogelu oedolion, sut mae gweithwyr proffesiynol yn dehongli cyfraith iechyd meddwl, barn pobl sy'n byw gyda phroblemau iechyd meddwl a gofalwyr di-dâl ar gyfraith iechyd meddwl a gwasanaethau iechyd meddwl, gofal dementia; a gofal diwedd oes.

Cymhwysodd Jeremy fel gweithiwr cymdeithasol ac mae hefyd wedi gweithio fel Gweithiwr Proffesiynol Iechyd Meddwl Cymeradwy, ac fel uwch ymarferydd mewn uned iechyd meddwl fforensig.

Mae Sofia Vougioukalou yn ymchwilydd sydd â chefnidir mewn anthropoleg meddygol sy'n canolbwyntio ar grwpiau amrywiol o oedolion hŷn sy'n byw gyda chyflyrau cronig yn y gymuned a chartrefi gofal.

Fel Rheolwr y Ganolfan CARE, mae Alexandra Williams yn darparu trosolwg strategol, yn rheoli darpariaeth weithredol, ac yn arwain tîm Gwasanaethau Proffesiynol CARE.

Mae Melissa Meindl yn ymchwilydd dulliau cymysg gyda chefnidir mewn gofal cymdeithasol, seicoleg, niwrowyddoniaeth, a defnyddio methodoleg realaidd.

Alice Butler yw'r Swyddog Cynnwys Cyhoeddus a Phroffesiynol, sy'n arwain y Bwrdd Cynghori ar Gynnwys y Cyhoedd a'r Fforwm Ymarferwyr, ac yn cefnogi cyfranogiad pobl â phrofiad byw.

Mae Sophie Wood yn ymchwilydd dulliau cymysg gydag arbenigedd mewn ymchwil cysylltu data gweinyddol, dulliau Realaidd, a dylunio a dadansoddi arolygon.

Amy Chapple yw Gweinyddwr Canolfan Ymchwil CARE, ac mae'n cefnogi gweithredu y ganolfan o ddydd i ddydd, yn ogystal â'i phortffolio o brosiectau a digwyddiadau ymchwil.

Mae Richard Gater yn ymchwilydd sydd â gwybodaeth am ymchwil sy'n gysylltiedig â gwrywdod a dulliau ymchwil ansoddol.

Clara Lewis yw'r Swyddog Cyfathrebu CARE, sy'n gyfrifol am y strategaeth gyfathrebu, creu cynnwys, a rheoli cyfathrebu canolfannau ar draws pob sianel.

Tim Gweithredol

- Paul Willis, Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol
- Jeremy Dixon – Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol
- Sarah Jenkins – Yr Ysgol Fusnes
- Dr Mike Robling, Yr Ysgol Feddygaeth
- Jonathan Scourfield – Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol
- Alexandra Williams – Rheolwr Canolfan CARE

Bwrdd Strategol

- Yr Athro Andy Pithouse (CADEIRYDD) – Prifysgol Caerdydd
- Jason Bennett- Penaeth Gwasanaethau i Oedolion Cymru Gyfan, Dirprwy Gyfarwyddwr Gwella, Gwasanaethau Cymdeithasol ac Integreiddio
- Kate Cabbage – Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru
- Jonathan Griffiths – Arweinydd Trawsnewid Llywodraeth Cymru Gwasanaethau Plant ac Oedolion
- Sarah Jenkins – Prifysgol Caerdydd
- Yr Athro Jill Manthorpe – Cynrychiolydd Academaidd, Coleg y Brenin
- Yr Athro Jonathan Scourfield, Prifysgol Caerdydd
- Taryn Stephens – Cyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cymdeithasol ac Integreiddio yn Llywodraeth Cymru
- Lisa Trigg – Gofal Cymdeithasol Cymru
- Alexandra Williams – Rheolwr Canolfan CARE
- Paul Willis – Cyfarwyddwr CARE
- Richeldis Yhap – Prifysgol Caerdydd

Cymuned CARE

- Yr Athro Davina Allen – Ysgol Gwyddorau Gofal Iechyd
- Dr Roser Beneito-Montagut – Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol
- Dr Stephen Beyer, Ysgol Meddygaeth Caerdydd
- Dr Dan Burrows – Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol

- Dr Dorottya Cserzo – Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol
- Dr Anna Galazka, Ysgol Busnes Caerdydd
- Yr Athro Ben Hannigan – Ysgol Gwyddorau Gofal Iechyd
- Dr Josie Henley – Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol
- Yr Athro Sally Holland – Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol
- Dr Asma Khan, yr Ysgol Hanes, Archaeoleg a Chrefydd
- Yr Athro Martin Kitchener, Ysgol Busnes Caerdydd
- Dr Julie Latchem-Hastings – Ysgol Gwyddorau Gofal Iechyd
- Yr Athro James Lewis- Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol
- Fiona Lugg-Widger – Ysgol Meddygaeth
- Yr Athro Peter Mackie – Ysgol Daearyddiaeth a Chynllunio
- Dr Rachel McNamara – Ysgol Meddygaeth
- Andrea Meek – Ysgol Meddygaeth
- Yvonne Moriarty – Ysgol Meddygaeth
- Dr Rebecca Oatley – Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol
- Alexis Pala- Ysgol Busnes Caerdydd
- Dr Georgie Powell – Ysgol Seicoleg
- Dr Catherine Purcell, Ysgol y Gwyddorau Gofal Iechyd
- Yr Athro Alyson Rees – Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol
- Dr Victoria Shepherd – Ysgol Meddygaeth
- Dr Alison Tarrant – Ysgol y Gyfraith a Gwleidyddiaeth Caerdydd
- Dr Gareth Thomas, Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol
- Dr Elisa Vigna – Ysgol Meddygaeth

Aelodau o'r Bwrdd Cynnwys y Cyhoedd

Aelodau a'u sefydliadau cysylltiedig:

- • Damian Bridgeman – Anabledd Cymru
- • Chloe Cannon – Fforwm Pobl yn Gyntaf a Lles Cymru Gyfan
- • Kirti Kotecha – Women Connect First
- • Anne Rees – Gofalwr Annibynnol
- • Andy Woodhead – Lleisiau Dementia
- • Richeldis Yhap – Iechyd Meddwl Cymru
- • Aelod TBC – Yr Ymddiriedolaeth Gofalwyr

Crynodeb o'r flwyddyn

Metrigau Craidd
Cyfnod adrodd: **2023/2024**

**Gwobr seilwaith
Ymchwil Iechyd a
Gofal Cymru i'r grŵp**

Cyllid
uniongyrchol
a ddyfarnwyd
£3m

Swyddi a
grëwyd drwy
gyllid
uniongyrchol

Grantiau a enillwyd yn ystod y cyfnod adrodd

Grantiau a enillwyd	Dan arweiniad y grŵp	Grŵp yn cydweithio
Nifer	6	6
Gwerth	£504.3k	£2.15m
Cyllid i Gymru	£504.3k	£403.9k
Cyllid i grŵp	£351.9k	£403.9k
Swyddi ychwanegol a grëwyd ar gyfer Cymru	3	3
Swyddi ychwanegol a grëwyd ar gyfer grŵp	3	3

Nifer y cyhoeddiadau

Nifer y digwyddiadau
ymgysylltu â'r cyhoedd

Nifer y cyfleoedd i'r
cyhoedd gymryd rhan

Ymchwil

Cynllunio ymlaen llaw: Cyfathrebu dewisiadau am ymchwil drwy gynllunio ymchwil ymlaen llaw

Cynigion dan arweiniad Prifysgol Caerdydd

Dr Victoria Shepherd

Pan na all person gyfleu ei ddymuniadau am gymryd rhan mewn astudiaeth ymchwil, mae rhywun arall (aelod o'r teulu fel arfer) yn rhan o benderfynu a yw'n cymryd rhan ai peidio.

Dylai'r penderfyniad hwn fod yn seiliedig ar yr hyn y byddai'r person wedi penderfynu drosto'i hun, ond nid yw hyn yn aml yn hysbys.

Mae cynllunio ymchwil ymlaen llaw (ARP) yn broses i bobl fynegi eu dewisiadau ynghylch cymryd rhan mewn ymchwil os na allant gyfleu eu dymuniadau, a nodi pwy maent am gymryd rhan. Gall hyn helpu i sicrhau bod penderfyniadau'n seiliedig ar eu dymuniadau, a gallai leihau'r effaith ar aelodau'r teulu. Mae rhai yn teimlo baich i wneud penderfyniad o ran cyfranogiad ymchwil. Fodd bynnag, nid yw ARP ar gael yn y DU eto.

Roedd y Gymrodoriaeth Churchill hon yn gyfle i ymweld â gwledydd sydd wedi ystyried cyflwyno ARP, er mwyn dysgu am eu profiadau. Roedd yn adeiladu ar yr astudiaeth CONSULT-ADVANCE yn y DU, a oedd yn archwilio barn rhanddeiliaid ynghylch derbynoldeb a dichonoldeb gweithredu ARP. Bu grŵp â phrofiad byw o ofalu am bobl â chyflyrau sy'n effeithio ar gapasiti yn helpu i ddylunio'r astudiaeth a phrosiect Churchill Fellowship. Oherwydd cefnogaeth CARE, cafodd y prosiect fudd o drafodaethau gydag ymchwilwyr sydd â phrofiad o'r anghenion gofal a chymorth ehangach a allai fod gan bobl â chyflyrau sy'n effeithio ar gapasiti, ynghyd â pherthnasedd yr astudiaeth i

Dr Victoria Shepherd yn siarad mewn symposiwm ym Mhrifysgol Technoleg Sydney.

ymchwil gofal cymdeithasol.

Cynhaliwyd ymweliadau â Chanada ac Awstralia yn gynnar yn 2024, ac roedd yn cynnwys cyfarfodydd gydag ymchwilwyr, sefydliadau sy'n ymwneud ag ARP, ac aelodau'r cyhoedd. Roedd hefyd yn gyfle i archwilio sut yr effeithiodd gwahanol ffactorau diwylliannol, ac amgylcheddau cyfreithiol a pholisi ar weithredu ARP.

Y canfyddiad allweddol yw bod bylchau clir rhwng theori ac ymarfer. Nid yw un maint yn addas i bawb – mae cyd-destunau hanesyddol, diwylliannol, a chyfreithiol yn amrywio rhwng gwledydd, ac felly bydd angen gwneud trefniadau ar gyfer cynllunio ymlaen llaw ar gyfer ymchwil hefyd. Fel yr adlewyrchir yn astudiaeth CONSULTADVANCE, mae yna nifer o ganlyniadau anfwriadol y mae angen eu hystyried. Gan gynnwys yr angen i gefnogi grwpiau sydd eisoes yn cael eu tanwasanaethu gan ymchwil i allu ymgysylltu'n deg ag ARP. Bydd y canfyddiadau'n helpu i lywio'r gwaith o ddatblygu strategaethau ac offer i gyflwyno ARP yn y DU, gan ganolbwyntio ar hygyrchedd a dylunio cynhwysol.

Rhyngwynebau diriaethol ar gyfer cynorthwyo pobl ifanc â niwroamrywiaeth i ddeall niwed ar-lein yn well

Cynigion dan arweiniad Prifysgol Caerdydd

Dr Georgie Powell

Nod y prosiect hwn yw deall mwy am brofiad pobl ifanc niwrowahanol o niwed ar-lein, a chyd-ddylunio technolegau newydd i'w helpu i ddeall sut mae eu data'n cael ei rannu ar-lein. Ariennir y prosiect

gan Google, sydd hefyd yn cydweithio ar y prosiect, ac rydym wedi penodi myfyriwr PhD a ddechreuodd ym mis Hydref 2023.

Ychydig iawn o ymchwil sydd wedi archwilio profiadau unigryw pobl niwrowahanol ar-lein, er gwaethaf y ffaith bod ganddynt broffiliau gwybyddol unigryw a allai arwain at gryfderau neu anawsterau penodol. Er enghraifft, efallai y bydd rhywun â dyslecsia yn ei chael hi'n anodd cofio cyfrineiriau neu brosesu llawer iawn o destun ar-lein, fel dogfennau telerau ac amodau. Er hynny, gallai pobl ifanc awtistig ddangos mwy o ddawn ar gyfer rhai agweddau ar dechnoleg na'u cyfoedion, oherwydd bod technoleg yn un o'r diddordebau arbennig mwyaf cyffredin i bobl ifanc awtistig. Mae gennym ddiddordeb hefyd mewn ffactorau rhyngdoriadol posibl, a ffactorau amddiffynnol neu wytnwch a allai helpu i gadw pobl yn ddiogel rhag niwed ar-lein.

Mae cam cyntaf y prosiect yn seiliedig ar bedwar gweithdy, sy'n anelu at addysgu'r bobl ifanc am ddiogelwch ar y rhyngwrwyd, tra hefyd yn casglu data am eu profiadau ar-lein. Mae'r gweithdai ar ffurf cyflwyniad i niwed ar-lein; rhannu gwybodaeth bersonol, diogelwch a phreifatrwydd; sgamiau a gwe-rwydo. Mae'r gweithdai yn rhyngweithiol ac yn cynnwys gwahanol weithgareddau sy'n annog trafodaeth ac enghreifftiau o'r byd go iawn o sgamiau a niwed ar-lein.

TODAYS PLAN

- Introduction to Topic
- Social Media Mind Map Activity
- Short Video
- Sharing Information Activity
- Reflection Task
- Summary

SOCIAL MEDIA MIND MAP- EXAMPLE

SNAPCHAT

- Share live location or snap map
- Fun
- Make photos/videos
- 100 people I can't know
- Informal

FACEBOOK

- Share your live in, school, go to, birthday, relationship, status
- Share friends list
- Only add people I know

Engheifftiau o weithgareddau o'n gweithdai

Rydym yn gobeithio y gallai'r gweithdai rydym yn eu creu gael eu defnyddio yn y dyfodol gan ysgolion uwchradd, colegau, prifysgolion ac elusennau, i helpu i addysgu pobl ifanc am ddiogelwch ar y rhyngwrwyd. Gellid eu haddasu hefyd ar gyfer pobl ag anabledd dysgu. Mae dau berson ifanc awtistig wedi bod yn helpu i lywio'r ymchwil yn ystod ei ddatblygiad, ac rydym yn gobeithio cynnwys mwy o bartneriaid ymchwil cyhoeddus wrth i'r prosiect fynd yn ei flaen.

Mae'r prosiect eisoes wedi elwa o fod yn gysylltiedig â CARE drwy gyfleoedd rhwydweithio - drwy ddigwyddiad sy'n gysylltiedig â CARE fe wnes i gyfarfod rhywun o'r NSPCC oedd â diddordeb yn y gwaith, ac fe wnes i gysylltiad â phobl o Ofal Cymdeithasol Cymru hefyd.

Technoleg Gynorthwyol Arloesol ar gyfer Gofal Dementia: Deall a Grymuso Cymunedau sydd heb Gynrychiolaeth Ddigonol mewn Gofal Cymdeithasol.

Cynigion dan arweiniad Prifysgol Caerdydd

Dr Sofia Vougioukalou a Dr Roser Beneito-Montagut

Mae technoleg yn ail-lunio'r ffordd y mae gwasanaethau gofal cymdeithasol i oedolion yn cael eu darparu. Bydd manteision technoleg ar gyfer "Cymru sy'n Gyfeillgar i Dementia" ond yn cael eu gwireddu os yw arloesedd yn cyrraedd amgylcheddau gwledig a threfol, ac yn tangynrychioli pobl sy'n byw gyda dementia, megis mewnfudwyr, pobl niwroddargyfeiriol, grwpiau LHDT+ a phobl ag anabledau. Mae dementia yn aml yn gwneud i bobl dynnu'n ôl o gymdeithas a gweithgareddau sy'n dod â llawenydd, ystyr a phwrpas iddynt. Gall defnyddio technolegau cynorthwyol fel DA, dyfeisiadau wedi eu gwisgo, dyfeisiau clyfar, synwryddion a robotiaid mewn gofal dementia helpu pobl i fyw bywydau mwy boddhaus ac annibynnol.

Byddwn yn cydweithio ag academyddion, pobl yr effeithir arnynt gan ddementia, a gweithwyr proffesiynol y trydydd sector. Byddwn yn edrych ar y materion sy'n effeithio ar bobl amrywiol â dementia, a'u gofalwyr ffurfiol ac anffurfiol wrth ddefnyddio technolegau cynorthwyol. Bydd hyn yn arwain at geisiadau ariannu i werthuso a gwella gweithrediad technoleg gynorthwyol ar gyfer grwpiau defnyddwyr gwasanaeth amrywiol trwy gydgyngyrchu.

Daeth y prosiect hwn at ei gilydd mewn cyfarfod grŵp dementia CARE, lle nodwyd arbenigedd yn gyflym yn y maes. Fe wnaeth CARE ganiatáu i ni ymateb yn brydlon i alwad ariannu a llunio tîm amlddisgyblaethol. Mae wyth o bobl sydd wedi'u heffeithio gan

Gweithdy Technoleg Gynorthwyol Arloesol ar gyfer Dementia yn sbarcispark, Prifysgol Caerdydd

ddementia wedi adolygu'r cynnig hwn, ac wedi nodi ei fod yn bwysig i wella'r profiad o fyw gyda/neu ofalu am rywun â dementia. Mae hyn yn cynnwys aelod o'r gymuned LGBT+, a dyn o'r gymuned Sipsiwn/Theithwyr sy'n byw gyda dementia, gofalwyr sydd â nam ar eu golwg, defnyddwyr Byddar / BSL, pobl sydd â Saesneg fel eu hail iaith ac aelodau o'r gymuned Affrogarebiaidd.

Byddwn yn ymgysylltu â chyfranwyr cyfranogiad y cyhoedd o Gymdeithas Alzheimer Cymru, Lleisau Dementia ac Arloesi mewn Dementia.

Cynhaliwyd ein cyfarfod personol cyntaf a oedd yn cynnwys pobl sy'n byw gyda dementia, gofalwyr, elusennau a rheoleiddwyr y sector cyhoeddus. Buom yn trafod manteision a rhwystrau defnyddio technolegau, dychmygu technolegau newydd ar gyfer pobl â nam gwybyddol cynyddol, a mapio'r tirwedd ariannu. Dyma'r prosiect cyntaf ar y pwnc hwn yng Nghymru. Rydym yn cyfuno arbenigedd mewn gerontoleg gymdeithasol, gwaith cymdeithasol, a dylunio canolfan ddefnyddwyr i fynd i'r afael â rhai materion allweddol sy'n wynebu grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol y mae dementia yn effeithio arnynt.

Dylanwadu a Hysbysu Engage to Change

Cynigion dan arweiniad Prifysgol Caerdydd

Dr Elisa Vigna ac Andrea Meek

Mae Dylanwadu a Hysbysu Engage to Change (E2C)

yn brosiect a gyflwynir mewn partneriaeth rhwng Anabledd Dysgu Cymru a'r Ganolfan Genedlaethol ar gyfer Iechyd Meddwl ym Mhrifysgol Caerdydd. Mae'r bartneriaeth yn bwrw ymlaen â gwaith polisi, ymchwil ac etifeddiaeth prosiect E2C. Mae'r tîm ymchwil yn gweithio ar gynghori a dylanwadu drwy weithgareddau cyd-gynhyrchu i greu allbynnau ymchwil hygyrch a hawdd eu darllen.

Gan ddefnyddio fformatau fideo, cydweithiodd y tîm â hunan-eiriolwyr i gyd-gynhyrchu sgrïptiau, a chynorthwyo pobl â phrofiad byw o anableddau dysgu ac awtistiaeth i gyflawni allbynnau ymchwil yn seiliedig ar ganlyniadau prosiect E2C. Roedd prosiect E2C yn cefnogi pobl ifanc gyda model cyflogaeth â chymorth, a model interniaeth â chymorth rhwng 2016-2023. Ariannwyd y prosiect gan Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru. Y nod oedd cefnogi pobl ifanc rhwng 16 a 25 oed ag anabledd dysgu, awtistiaeth, neu anhawster dysgu penodol, nad oeddent mewn addysg, hyfforddiant na chyflogaeth (NEET), i gynyddu eu sgiliau cyflogaeth ac ennill cyfleoedd cyflogaeth. Gyda'r nod yn y pen draw o dderbyn swyddi cyflogedig.

Mae prosiect E2C wedi gweithio'n llwyddiannus gyda chyfanswm o 1,294 o bobl ifanc (16-25) sydd ag anableddau dysgu a/neu awtistiaeth, gan ddefnyddio

cymorth hyfforddiant swydd dan arweiniad anghenion, a thrwy wahanol lwybrau i gyflogaeth, fel lleoliadau â thâl, lleoliadau didâl, ac interniaeth â chymorth.

Yn gyffredinol, llwyddodd y prosiect i gyflawni cyfradd cyflogaeth o 41% o'r rhai sy'n mynd i un o'r llwybrau cyflogaeth, o gymharu â'r ffigur ledled y DU o 4.8%. Mae'r tîm Dylanwadu a Hysbysu E2C yn parhau i weithio gyda Llywodraeth Cymru, Aelodau o'r Senedd, DWP, awdurdodau lleol, byrddau iechyd, colegau a sefydliadau eraill gyda'r nod o sicrhau bod cyflogaeth â chymorth yn cael ei ariannu ac ar gael ledled Cymru.

Mae'r tîm yn parhau â'u gwaith drwy gyfarfod â grwpiau rhieni a gweithio gyda phobl ifanc o E2C. Gwahoddwyd y tîm gan Hefin David AS, yn y llun uchod, i'r Senedd yn ddiweddar i drafod y ffordd ymlaen. Nawr bod E2C wedi dod â'i weithrediad i ben, mae trafodaethau'n parhau i sicrhau bod cymorth hyfforddiant swydd wedi'i gynnwys mewn rhaglenni cyflogaeth o gwmpas Cymru, i gefnogi'r genhedlaeth nesaf o bobl ifanc ag anableddau dysgu i gyflogaeth. Mae'r bartneriaeth gyda CARE yn allweddol ar gyfer gwaith etifeddiaeth E2C. Yn ddiweddar, trefnodd y tîm Engage to Change seminar ar "Heneiddio ar gyfer pobl ag anableddau dysgu ac awtistiaeth" a gynhaliwyd gan NCMH a CARE.

Roedd y digwyddiad rhyngwladol yn gyfle i drafod yr hyn sydd ei angen yng Nghymru o ran anghenion gofal cymdeithasol. Ar hyn o bryd mae'r tîm Dylanwadu a Hysbysu E2C yn cydweithio ag ymchwilwyr CARE eraill sydd â diddordeb mewn niwroamrywiaeth ac anabledd dysgu. Pwrpas hyn yw datblygu cynigion grant newydd wedi'u llywio gan y gwersi a ddysgwyd gan E2C.

Mannau Lles Awtistig

Cynigion dan arweiniad Prifysgol Caerdydd

Yr Athro Josie Henley

Yn y prosiect hwn, ein nod yw deall a gwella profiadau awtistig o les (nawdd cymdeithasol/gofal cymdeithasol), gan ddefnyddio dulliau sy'n

seiliedig ar y celfyddydau cyfranogol. Sicrhawyd cyllid Rhwydwaith Arloesi Cymru i gynnal Gweithdai Cyfranogi, meithrin ymgysylltu â'r gymuned, a Gweithdy Partneriaid Ymgeisio, i gwblhau cyfraniadau a rolau ar gyfer y cynigion yn y cam nesaf.

Roedd bod yn brosiect CARE yn helpu gyda chefnogaeth i'r cyllid, a bydd yn helpu i ledaenu i randdeiliaid. Mae gennym ni, Josie Henley o Brifysgol Caerdydd ac Edith England o Brifysgol Metropolitan

Caerdydd, berthynas gydweithredol bresennol ar ôl cydweithio ar brosiectau blaenorol. Ar gyfer y grant hwn, buom yn cydweithio ag Emma Sheppard ym Mhrifysgol Aberystwyth fel rhan o'r cais. Bydd ein gweithgareddau ymchwil yn cynnwys dau grŵp sy'n ymwneud ag oedolion awtistig, un yn Aberystwyth ac un yng Nghaerdydd yn ystod Haf 2024. Mae'r prosiect yn defnyddio dulliau celfyddydol cyfranogol yr ydym yn eu datblygu fel ffordd o gynnwys pobl a grwpiau na fyddent fel arall yn teimlo y gallant gyfrannu at ymchwil.

Rydym wedi recriwtio Cynorthwydd Ymchwil i helpu i drefnu'r grwpiau cyfranogiad a'r gweithdy partner ymgeisio, ac rydym ar hyn o bryd yn recriwtio ar gyfer dau grŵp cyfranogi.

Sefydlu'r llwybr i dreial rheoli ar hap ar raddfa fawr o Gymorth Ymddygiadol a Gweithredol Cadarnhaol (PBAS): technoleg ddigidol ar gyfer gwasanaethau byw â chymorth mewn anabledd dysgu

Prosiect a gefnogir gan Brifysgol Caerdydd

Prosiect a gefnogir gan Brifysgol Caerdydd

Prif Ymchwilydd: Yr Athro Anrhydeddus

Alexander Toogood

Ymgeisydd arweiniol ar y cyd: Dr Vasiliki

Totsika

Cyd-ymchwilydd: Dr Manuel Gomes, Dr Rachel

McNamara, Dr Rebecca Playle, Ms Fiona

Gordon

Dyddiadau'r prosiect: Ionawr - Rhagfyr 2024

Sefydliad Contractio: Special Needs Care

Limited

Mae cymryd rhan mewn gweithgareddau yn y cartref ac o gwmpas yn rhan arferol o fywyd bob dydd. Mae bod yn egnïol a chymdeithasu yn gwella ein hiechyd meddwl, ffitrwydd a lles - ac mae'n nod pwysig mewn bywyd. Mae pobl ag anableddau dysgu sy'n byw mewn gwasanaethau byw â chymorth yn dibynnu ar staff i greu cyfleoedd iddynt gymryd rhan mewn gweithgareddau bob dydd cyffredin.

Fodd bynnag, collir cyfleoedd yn aml pan fydd staff yn gwneud gweithgareddau i'r bobl y maent yn eu cefnogi yn hytrach na gyda nhw, a phan fo cymorth staff yn anghyson ac yn canolbwyntio ar y gwasanaeth.

Mae Cymorth Gweithredol yn ffordd o weithio sy'n helpu staff i ddarparu cefnogaeth gyson sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn. Mae staff yn cynllunio gweithgareddau gyda'r bobl y maent yn eu cefnogi, yn darparu'r lefel gywir o gymorth, ac yn cadw golwg ar yr hyn y mae pob person yn ei wneud. Mae pobl mewn gwasanaethau byw â chymorth yn gwneud mwy o weithgareddau am fwy o'r amser pan fydd staff yn defnyddio Active Support. Nid yw'r dull gweithredu yn gyffredin mewn gwasanaethau byw â chymorth, fodd bynnag, gan fod hyfforddiant staff yn cael ei ystyried yn ddwys o ran adnoddau ac yn anodd ei

gynnal, ac mae sefydliadau darparwyr yn poeni bod systemau papur yn llafurus, yn ddrud ac yn aneffeithlon.

Mae'r ap PBAS yn mynd i'r afael â'r pryderon hyn. Mae staff yn defnyddio'r ap i gynllunio, cefnogi a monitro gweithgareddau bob dydd gyda'r bobl maen nhw'n eu cefnogi yn y cartref a phan fyddant allan. Mae staff yn defnyddio'r ap i gadw golwg ar yr hyn y mae pobl yn ei wneud i weld bod cyfleoedd yn parhau i fod yn gytbwys ac yn cyd-fynd yn dda â dewisiadau personol. Mae nodweddion Cymorth Gweithredol eraill sydd wedi'u cynnwys yn yr ap yn meithrin annibyniaeth a thwf trwy addysgu sgiliau a chynnal asesu ymddygiad.

Er mwyn datblygu protocol ar gyfer treial rheoli ar hap, mae angen i ni wella ein dealltwriaeth o (a) sut mae gwasanaethau'n cynllunio a monitro gweithgareddau, (b) parodrwydd sefydliadau darparwyr i ddefnyddio apiau a chymryd rhan mewn astudiaeth, a (c) y ffordd orau o gynnal gwerthusiad economaidd.

Rydym yn cynnig cynnal arolwg ar-lein gyda sampl gynrychioliadol o 30 o ddarparwyr gwasanaeth o Gymru a Lloegr. Byddwn yn gofyn i ddarparwyr sut maent yn cynllunio ac yn monitro gweithgareddau gartref ac yn y gymuned ar hyn o bryd, pa mor debygol ydynt o ddefnyddio ap at y diben hwn, ac a fyddent yn barod i gymryd rhan mewn ymchwil. Byddwn yn cynnal tri grŵp ffocws a phum set o gyfweiliadau gyda defnyddwyr gwasanaeth a staff i gael eu barn ar dderbynioldeb dulliau ymchwil. Byddwn hefyd yn ymgynghori ag arbenigwyr llenyddiaeth a materion pwnc cyhoeddedig i nodi mesurau economaidd iechyd sy'n fwyaf addas ar gyfer y boblogaeth anableddau dysgu.

Bwyd, bwyd a mwy o fwyd: Gwerthusiad dulliau cymysg o arferion sy'n gysylltiedig â bwyd mewn cefnogaeth grŵp ar ôl diagnosis cymunedol i bobl y mae dementia yn effeithio arnynt.

Prosiect a aefnoair aan Brifysaol Caerdydd

Prif Ymchwilydd: Dr Shirley Evans yn y Gymdeithas Astudiaethau Dementia, Prifysgol Caerwrangon

Y Tim Ymchwil: Dr Rebecca Oatley, Thomas Morton, Dr Ruby Swift (y ddau yn y Gymdeithas Astudiaethau Dementia, Prifysgol Caerwrangon), Dr Sophie Knight (Prifysgol Caerwrangon), Dr Karan Jutla (Prifysgol Wolverhampton), Dr Geoff Wong (Prifysgol Rhydychen), a Nigel Hullah (arbenigwr trwy brofiad).

Dyddiadau'r prosiect: 2024 Ebrill - 2024 Tachwedd

This project aims to develop evidence with respect to the advantages and challenges of food provision and related practices within community-based groups for people living with dementia.

Nod y prosiect hwn yw datblygu tystiolaeth mewn perthynas â manteision a heriau darpariaeth bwyd, ac arferion cysylltiedig o fewn grwpiau cymunedol ar gyfer pobl sy'n byw gyda dementia.

Mae arferion a phrofiadau bwyd yn cynnwys llawer mwy o fudd na maeth yn unig. Gall bwyd ac arferion cysylltiedig, fel paratoi, rhannu, clirio, fod yn bwysig i ymdeimlad o les cyfannol, yn ogystal â bod yn ffordd o gyfathrebu, rhannu mynegiant diwylliannol, a rhyngweithio cymdeithasol. Felly, gall bwyd fod yn agwedd werthfawr iawn ar gefnogaeth grŵp yn y gymuned i bobl sy'n byw gyda dementia a'r rhai sy'n eu cefnogi. Eto i gyd, nid oes llawer yn hysbys am y manteision eang a'r risgiau posibl y gall cynnwys arferion sy'n gysylltiedig â bwyd eu cael o fewn cymorth grŵp yn y gymuned. Mae'r ddealltwriaeth gyfyngedig hon yn golygu y gallai fod cyfleoedd a gollwyd i ddefnyddio

bwyd i hyrwyddo dinasyddiaeth gymdeithasol pobl, hunaniaethau diwylliannol amrywiol, asiantaeth a hunaniaeth person.

Bydd y prosiect dulliau cymysg hwn yn defnyddio arsylwadau ethnograffig, sgysiaid a chyfweliadau gyda mynychwyr grŵp, staff a gwirfoddolwyr mewn chwe grŵp diwylliannol amrywiol yn y gymuned ar gyfer pobl sy'n byw gyda dementia a gofalwyr teulu. Mae dulliau wedi'u cynllunio i fod yn hyblyg i gynnid amrywiaeth o gyfleoedd i wahanol bobl sy'n byw gyda dementia gymryd rhan mewn ffyrdd sy'n addas i'w cryfderau a'u dewisiadau.

Datblygwyd y prosiect yn dilyn adborth gan bobl sy'n byw gyda dementia a gofalwyr teuluol o amrywiaeth o grwpiau cymunedol. Codwyd bwyd dro ar ôl tro fel agwedd werthfawr ar ddarpariaeth. Fodd bynnag, ar gyfer llawer o grwpiau, mae COVID-19 wedi dileu neu newid y ffordd y darperir bwyd mewn ffordd negyddol. Datblygwyd y prosiect hwn i ddeall y manteision a'r heriau y gallai darpariaeth bwyd mewn grwpiau cymunedol eu cael i wahanol bobl sy'n byw gyda dementia.

Bydd Nigel Hullah (arbenigwr trwy brofiad) a gweithgor o bobl sy'n byw gyda dementia, gofalwyr teulu, a gweithwyr proffesiynol sydd ag arbenigedd perthnasol yn darparu cyngor, arweiniad a datblygu cynllun lledaenu drwy gydol y prosiect.

Bydd y prosiect yn elwa o rannu cyfleoedd ar gyfer trafod, cydweithredu a chefnogaeth fel rhan o gymuned ymchwil CARE. Fe'i hariennir gan y NIHR Research for Patient Benefit (RfPB), Research for Social Care Programme (NIHR205163).

Cynnwys y Cyhoedd

Yr Athro Sally Holland

Yn 2023 - 2024, rydym wedi canolbwyntio ar ddatblygu ein strwythur llywodraethu a'n prif ddulliau ar gyfer cynnwys y cyhoedd. Rydym wedi sefydlu grŵp prosiect ar gyfer cyfranogiad cyhoeddus.

Cyfarfu'r grŵp yn fisol rhwng mis Gorffennaf a mis Mawrth. Roedd yr aelodau'n ymchwilyr gyda phrofiad a brwdfrydedd dros gynnwys y cyhoedd a phobl â phrofiad byw o ofal cymdeithasol i oedolion.

Ymgynghorodd y grŵp â sefydliadau partner posibl a phobl â phrofiad byw. Roedd hyn yn cynnwys trafodaethau a gweithdai gyda phobl ag anabledd dysgu, ac aelodau o fforwm iechyd meddwl a lles oedd â phrofiad o wasanaethau gofal cymdeithasol.

Rydym wedi cytuno i gael Bwrdd Cynnwys y Cyhoedd, sy'n cynnwys wyth o bobl ag amrywiaeth o brofiadau o ddefnyddio gwasanaethau gofal cymdeithasol i oedolion, a byrddau cynghori prosiectau unigol ar gyfer prosiectau a ariennir. Bydd y bwrdd yn darparu cyngor strategol ar gyfer CARE yn bennaf, tra hefyd yn ein cynghori ar ansawdd a dulliau cynnwys y cyhoedd a cheisiadau ymchwil mwy.

Mae chwe sefydliad partner wedi cytuno i gefnogi aelodau'r Bwrdd a hefyd i gynnwys pobl eraill sy'n defnyddio eu gwasanaethau yn ein gwaith, gan gynnwys datblygu cynigion a byrddau cynghori prosiectau.

Dyma'r enwau cyswllt:

1. Fforwm Iechyd Meddwl a Lles Cymru
2. Pobl yn Gyntaf Cymru Gyfan
3. Anabledd Cymru

4. Women Connect First
5. Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru
6. Tim Niwrogyfeirio Cymru

Cynhaliwyd ein cyfarfod cyntaf o'r Bwrdd Cynnwys y Cyhoedd ym mis Ebrill 2024. Rydym yn gyffrous iawn ein bod yn gweithio gydag aelodau newydd gwych o'r Bwrdd ac yn disgwyl iddynt gael effaith fawr ar waith CARE.

Yn ogystal â gweithio ar ein strwythur llywodraethu ar gyfer gwaith cynnwys y cyhoedd, rydym wedi gwneud llawer iawn o waith cynnwys y cyhoedd i gefnogi ceisiadau ymchwil a phrosiectau parhaus. Dyma ambell enghraifft:

Fel rhan o gais am gyllid dan arweiniad Dr Catherine Purcell i Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru o'r enw 'Dadansoddiad bwllch o anghenion gofal cymdeithasol oedolion niwroamrywiol sydd ag anableddau dysgu yng Nghymru a heb anableddau dysgu yng Nghymru (LOCATE Wales)', roeddem yn ffodus iawn i sicrhau cefnogaeth gan Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru i recriwtio pum cyd-ymgeisydd ymchwil cyhoeddus.

Roedd ein cyd-ymgeiswyr ymchwil cyhoeddus yn cefnogi datblygiad ceisiadau cyfnod 1 a chyfnod 2. Yn benodol, roedd y gefnogaeth a ddarparwyd gan Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru yn galluogi ein cyd-ymgeiswyr ymchwil cyhoeddus i adolygu ceisiadau llwyfan ac adborth ar y cynnwys yn ystod cyfarfodydd. Arweiniodd hyn at newidiadau sylweddol i geisiadau dau gam i sicrhau addasrwydd a pherthnasedd i'r boblogaeth, na fyddai wedi digwydd heb fewnbwn ein cyd-ymgeiswyr cyhoeddus, sy'n dod â chyfoeth o arbenigedd a phrofiad.

Yn dilyn cyflwyno'r cais cyfnod 2, cafodd Dr Purcell ei chyfweld gan Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru i drafod cyfranogiad y Tim Cynnwys. Yn ychwanegol, mae hi wedi'i threfnu ar gyfer cyfweiliad arall ym mis Mehefin, y tro hwn yng nghwmni un o'r cyd-ymgeiswyr cyhoeddus. Bydd eu profiadau a rennir yn cael sylw ar wefan a deunyddiau marchnata Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru, gan dynnu sylw at y cydweithio effeithiol rhwng ymchwilwyr a'r cyhoedd wrth hyrwyddo ymchwil gofal cymdeithasol.

Ym mis Rhagfyr 2023, trefnodd Gareth Thomas y gweithdy undydd 'Gwneud Ymchwil gyda Phobl ag Anableddau Dysgu'. Cynhaliwyd y digwyddiad ym Mhrifysgol Caerdydd yn Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol. Daeth y digwyddiad â phobl ag anableddau dysgu a heb anableddau dysgu ynghyd, sydd wedi'u lleoli mewn sefydliadau hunaneiriolaeth, elusennau a/neu brifysgolion. Trafododd y cynrychiolwyr sut mae ymchwil yn cael ei wneud ar hyn o bryd a sut y gellid ei wneud yn wahanol, beth mae'n ei olygu i gynnwys pobl ag anableddau dysgu mewn ymchwil yn ystyrlon, a'r rhwystrau a'r heriau posibl o wneud y gwaith hwn. Roedd y gweithdy'n bwysig ar gyfer dod â gwahanol randdeiliaid at ei gilydd, gobeithir y bydd yn fwy cynhwysol yn ein harferion ymchwil.

Fel cyd-ymgeisydd mewn cais EPSRC mawr dan arweiniad yr Athro Rahman ym Mhrifysgol Ashton, sicrhaodd yr Athro Cheung a Dr Sofia Vougioukalou grant gan Gymdeithas Ddysgedig Cymru ar gyfer cyfranogiad y cyhoedd mewn datblygu cynigion yn haf 2023. Fe wnaethon nhw ymgynghori â chwech o bobl anabl, chwe ffoadur a cheiswyr lloches, a saith menyw o leiafrifoedd ethnig sy'n gwisgo gwisg gymedrol i drafod y rhwystrau maen nhw'n eu hwynebu ynghylch beicio.

Fel rhan o ddatblygu cais ar gyfer Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru a'r NIHR ar gyfer rhaglen gymdeithasol o ddementia a thechnolegau, ymgynghorodd Dr Roser Beneito-Montagut a Dr Sofia Vougioukalou â dau berson sy'n byw gyda dementia a chwe gofalwr ynghylch defnyddio technolegau i ymgysylltu â phobl sy'n byw gyda dementia mewn gweithgaredd ystyrlon, a sicrhau eu bod yn ddiogel. Mae ein cynghorwyr sy'n ymwneud â'r cyhoedd yn cynnwys pobl sydd wedi'u heffeithio gan ddementia yn nodi eu bod yn LHDT+, Afro-Caribiaidd, Sipsiwn / Theithwyr, Pobl Fyddar ac anabl.

Gweithdai Cynnwys y Cyhoedd a gynhelir gan Dr Roser Beneito-Montagut a Dr Sofia Vougioukalou yn sbarcispark, Prifysgol Caerdydd ac Aberystwyth.

Barn aelodau ein bwrdd Cynnwys y Cyhoedd

Chloe Cannon

Mae'r rhesymau pam rwyf wedi dewis dod yn aelod o Fwrdd Cynghori Cyfranogiad Cyhoeddus CARE yn ateb eithaf amrywiol gan fod cymaint o atebion y gallwn eu rhoi, ond rwyf wedi ei gyfyngu i dri i roi syniad o pam, a'r rhesymau pam rwyf wedi ymuno â'r cynllun.

Un o'r rhesymau yw oherwydd bod cydweithiwr wedi awgrymu hyn i mi, ac yn meddwl y byddai'n syniad da i mi fod yn rhan ohono oherwydd fy mhrofiadau yn bersonol ac yn broffesiynol.

Rheswm mawr arall yw oherwydd fy mod i'n berson ifanc sydd â phrofiadau byw o ddefnyddio holl adrannau gwahanol y gofal cymdeithasol i oedolion gan fod gen i Anableddau Dysgu, a'u defnyddio'n rheolaidd ar gyfer fy anableddau.

Y rheswm mawr arall yr wyf wedi ymuno ag ef yw oherwydd fy rôl swydd fel Cadeirydd Grŵp Llywio Anableddau Dysgu y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Mae'n gyfle da i roi llais i'r bobl rwy'n gweithio i, ac i allu siarad am eu profiadau a'u teimladau ar y gofal cymdeithasol i oedolion. Rwyf hefyd yn credu ei fod yn dda i'm rôl gan fy mod yn gwybod beth ddylid ei wneud ym maes gofal cymdeithasol i oedolion, a beth sy'n arfer da a drwg o'r gwasanaethau y maent yn eu darparu.

Dyma rai pethau amdanaf a sut rydw i'n ymwneud â gofal cymdeithasol i oedolion:

Rwy'n berson ifanc sydd â phrofiadau byw oherwydd bod gen i Anableddau Dysgu. Ers i mi fod yn fach, rydw i wedi defnyddio gofal cymdeithasol o'r gwasanaethau plant gan ddefnyddio'r Adran Tîm Gofal Cymdeithasol Anableddau Dysgu i oedolion, sydd ar gyfer y rhai o dan y gwasanaethau hyn sydd ag anableddau. Mae'r cyfan o dan yr un to a'r un tîm. Mae hyn yn ei gwneud hi'n haws gwybod bod gweithwyr meddygol proffesiynol a thimau iechyd meddwl, yn ogystal â thimau iechyd meddwl i gyd yn gweithio gyda'i gilydd, yn hytrach na gorfod ymladd a dod o hyd i'r gwahanol adrannau. Mae hyn yn ei gwneud yn haws wrth geisio dod o hyd i ba weithiwr proffesiynol y gallai person fod ei angen neu'n ceisio ei ddefnyddio.

Hefyd, yn fy swydd o fod yn gadeirydd y grŵp llywio ar gyfer pobl ag anableddau dysgu, rwy'n gweithio ochr yn ochr â gwasanaethau gofal cymdeithasol a phobl neu deuluoedd eraill y rhai sydd ag Anableddau Dysgu. Gyda fy rôl gallaf gymryd lleisiau pobl sy'n defnyddio'r gwasanaethau hyn i ganfod sut y gellir newid y gofal cymdeithasol mewn ffordd a all ei gwneud yn haws i ddefnyddio'r gwasanaethau sydd yno i helpu pobl, yn lle cael trafferth.

Taith Bersonol Damian Peace ac Ymrwymiad i Ofal Cymdeithasol

Damian Peace

Cyflwyniad i'r Bwrdd Cynnwys Cyhoeddus CARE

Nid yw ymuno â Bwrdd Cynnwys y Cyhoedd CARE yn ddyletswydd broffesiynol i mi yn unig; Mae'n genhadaeth bersonol sydd wedi'i gwreiddio yn fy mhrofiadau fy hun gyda pharlys yr ymennydd. Mae fy nhaith gydag anabledd wedi fy ngwylltio gyda dealltwriaeth ddofn o'r effaith sylweddol y gall polisiau gofal cymdeithasol meddylgar, cynhwysol ei gael ar fywydau unigolion. Mae'r persbectif hwn yn gyrru fy ymrwymiad i sicrhau bod cyfranogiad y cyhoedd mewn iechyd a gofal cymdeithasol yn mynd y tu hwnt i ddulliau confensiynol, gan ganolbwyntio ar greu amgylcheddau sy'n cefnogi anghenion unigryw pob unigolyn.

Cefndir ac Eiriolaeth Personol mewn Gofal Cymdeithasol

Mae byw gyda pharlys yr ymennydd nid yn unig wedi siapio fy nealltwriaeth o anabledd, ond mae hefyd wedi tanio fy eiriolaeth ar gyfer systemau gofal cymdeithasol mwy ymatebol ac addasadwy. Mae fy ngwaith, yn enwedig wrth helpu i lunio deddfwriaeth fel Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (2014), yn hynod bersonol. Mae'r cyfreithiau hyn yn fwy na pholisi i mi; maent yn gamau tuag at gymdeithas fwy cynhwysol lle mae pobl ag anableddau yn cael y gefnogaeth sydd ei hangen arnynt i ffynnu.

Eiriolaeth ar gyfer Modelau Gofal Cymdeithasol

Mae fy eiriolaeth ar gyfer model cymdeithasol o anabledd yn deillio o angen personol gymaint â dealltwriaeth broffesiynol. Mae'r model hwn yn hyrwyddo addasiadau cymdeithasol yn hytrach nag addasiadau unigol, sy'n hanfodol ar gyfer sicrhau bod gofal cymdeithasol yn hygyrch ac yn effeithiol i bawb, gan gynnwys y rhai ag anableddau fel fy un i. Trwy fy rolau, rwy'n ymdrechu i sicrhau bod arferion gofal cymdeithasol nid yn unig yn gynhwysol ond hefyd yn cael eu cydgyhyrchu â'r rhai sy'n eu defnyddio.

Nodau ar gyfer Gwella Gofal Cymdeithasol drwy'r Bwrdd

Fel aelod o'r bwrdd, rwy'n canolbwyntio'n benodol ar sicrhau bod ein polisiau a'n hymchwil yn adlewyrchu goblygiadau'r byd go iawn i unigolion ag anableddau. Fy nod yw trosoli fy mhrofiadau personol a'm mewnwelediadau proffesiynol i eirioli dros atebion gofal cymdeithasol sy'n wirioneddol gynhwysol ac sy'n gallu diwallu anghenion amrywiol. Mae'r dull cydgyhyrchu yn hanfodol, gan ein galluogi i grefftio gwasanaethau y mae defnyddwyr yn ymwneud yn uniongyrchol â datblygu, gan wella eu perthnasedd a'u heffeithiolrwydd.

Casgliad

Rwy'n gobeithio y bydd yr adroddiad hwn yn rhoi syniad o'r cyflawniadau cynnar a wnaed yn ein Canolfan o ran cael y sylfeini cywir er mwyn tyfu, ac i gychwyn gweithgarwch ymchwil newydd ym maes gofal cymdeithasol i oedolion. Mae ysgrifennu'r Adroddiad hwn yn rhoi llawer o le i feddwl am y blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn i ddod, yn ogystal ag edrych yn ôl ar y cyflawniadau a wnaed dros y flwyddyn ddiwethaf. Wrth i ni agosáu at Flwyddyn 2 mae ein meysydd blaenoriaeth yn cynnwys sefydlu fforymau cynnwys ymarferwyr i ehangu ein cymuned CARE ac i gryfhau ein gwaith partneriaeth gyda sefydliadau allweddol yn sector gofal cymdeithasol Cymru, ac i sefydlu cydweithrediadau rhyngwladol â sefydliadau allweddol a grwpiau ymchwil dramor.

I'r perwyl hwn rydym yn croesawu'n fawr glywed gan sefydliadau a grwpiau sydd â diddordeb mewn gweithio gyda ni, o Gymru a thu hwnt. Blaenoriaeth allweddol arall ar gyfer y flwyddyn i ddod yw codi proffil a gwelededd y Ganolfan. Bydd ein gwefan yn cael ei lansio dros fisoedd yr haf a byddwn yn cynnal digwyddiad lansio swyddogol ddechrau'r Hydref. Rydym hefyd yng nghanol cynllunio rhaglen newydd o seminarau ymchwil a fydd yn canolbwyntio ar faterion cyfredol a phwysig mewn gofal cymdeithasol i oedolion, mewn partneriaeth â'n chwaer ganolfan EXCHANGE, a leolir ar y cyd yn Spark gyda ni. Yn fyr, mae'n argoeli i fod yn flwyddyn fawr o'n blaenau ac edrychaf ymlaen at adrodd ar hyn y tro nesaf.

Yr Athro Paul Willis

Cyfarwyddwr y Ganolfan Ymchwil Gofal
Cymdeithasol Oedolion (CARE)
ac Athro mewn Gofal Cymdeithasol Oedolion
Prifysgol Caerdydd